

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

246. Meddelelse. Januar 1936.

B. Vejledninger.

Om Dyrkning af Soyabønner.

Med nogle Aars Mellemlum har Spørgsmaalet om Dyrkning af Soyabønner i Danmark været fremsat; men ved de Prøvedyrkninger, der tidligere har været udført, er der ikke høstet Afgrøder af Betydning.

Paa Statens Forsøgsstationer har Dyrkning af Soyabønner gentagende været forsøgt. I Udtalelser derom fra 1912 oplyser Statskonsulent *K. Hansen*, at han i ca. 20 Aar — første Gang i 1881 — har foretaget Prøvedyrkning med mange forskellige Kulturformer af Soyabønner, men kun en eneste Gang avlet nogle faa modne Frø. Paa alle Forsøgsstationerne blev der i 1912 udsaaet Prøver af manchuriske Soyabønner. Forsøgslederne udtalte samstemmende, at de prøvede Former af Soyabønner vokser alt for langsomt. Paa nogle Steder begyndte Blomstringen i August, og der ansattes nogle faa Bælge; men paa de fleste Steder naaede Soyabønnerne ikke at sætte Blomster eller Bælge, og paa ingen Steder blev der avlet modent Frø, idet Væksten blev standset af Frost sidst i September eller først i Oktober. Som Staldfoderplante kunde Soyabønne heller ikke saa nær maale sig med de almindelig anvendte Afgrøder, saasom Ærter, Hestebønner, Lucerne eller Turnips, idet Soyabønne vokser for langsomt og giver en for lille Afgrøde.

Soyabønne hører særlig hjemme i Egne med Fastlands-klima og er en gammel Kulturplante i Asien, hvor den navnlig dyrkes i Nordøstkina (Manchukuo), men ogsaa paa Korea og i Japan, d. v. s. paa samme Breddegrader som Spanien og Italien, idet Soyabønne stiller ret store Krav til høj Temperatur.

Til Belysning af den aarlige Avl af Soyabønner i 1930—33 kan der efter Oplysninger fra Statistisk Departement meddeles følgende Gennemsnitstal:

Soyabønner:

	Produktion, Mill. kg	Areal i 1000 ha	Udbytte, hkg pr. ha	Hvede: hkg pr. ha
Manchuriet (Manchukuo)	5000	4050	12.3	9.6
Korea	564	793	7.1	7.5
Japan	347	341	10.2	17.6
U. S. A.	353	358	9.9	9.2
Rusland	151	316	4.8	7.0

I Manchukuo, der har udpræget Fastlandsklima, som er gunstigt for Soyabønner, avles den overvejende Del af Verdensproduktionen. Det gennemsnitlige Udbytte af Soyabønner i 1930—1933 opgives for Manchukuo til godt 12 hkg pr. ha, for Japan og U. S. A. til ca. 10 hkg, for Korea til ca. 7 og for Rusland til ca. 5 hkg pr. ha. Manchukuo har haft højere Udbytte af Soyabønner end af Hvede, Korea og U. S. A. omtrent tilsvarende Gennemsnitsudbytte af Hvede, medens Japan og Rusland har haft betydeligt højere Udbytte af Hvede end af Soyabønner. Danmark har haft 2—6 Gange saa stort et Udbytte af Hvede, 28.4 hkg pr. ha, som de nævnte Lande har haft af Soyabønner.

Da Soyabønne har et meget næringsrigt Frø, der forener et højt Indhold af kvælstofholdige Stoffer med et ret højt Indhold af Fedt, har der i de seneste Aartier været arbejdet mange Steder paa at udvide Soyabønnens Dyrkningsomraade. — Med dette Formaal er der bl. a. i Nordamerika, i Rusland og i flere mellemeuropæiske Lande med Held optaget Forædlingsarbejde med Soyabønne.

Paa Foranledning af Aarhus Oliefabrik A/S blev der i 1933 under Ledelse af daværende Sekretær R. Kampp udført Prøvedyrkning paa Als, Ærø og Lolland med tidlige Sorter af Soyabønner, og i den varme Sommer blev der avlet modne Frø. Der blev ikke foretaget nogen nøjagtig Udbyttebestemmelse, men for enkelte Sorter blev Udbyttet opgjort til 12—21 hkg pr. ha (Betænkning fra Landbokommissionen af 1931).

Til en nærmere Orientering har der i 1934 og 1935 paa Statens Forsøgsstationer ved Lyngby, Tystofte, Abed, Spangsbjerg og Studsgaard været udsaaet en Række Sorter af Soyabønner, dels manchuriske og tyske Sorter fra de af Aarhus Oliefabrik A/S foranstaltede Prøvedyrkninger og dels tidlige Sorter, modtaget direkte fra U. S. A., Kanada, Mellemeuropa og Rusland samt en Prøve fra Landbohøjskolen.

Ved Spiringsundersøgelse af Prøverne paa Statsfrøkontrollen fandtes, at Spirerne ofte var angrebne af Bakterier, der ligesom hos Haveærter kan skade Spiringen stærkt.

Soyabønnerne blev gennemgaaende saaet i første Halvdel af Maj Maaned og Frøet forud podet med Nitragin. Der blev saaet omkring 30 kg Frø pr. ha; Rækkeafstanden var 50 cm og Planteafstanden ca. 10 cm.

Skønt Somrene 1934 og 1935 havde over normal Varme og Solskin, voksede Soyabønnerne dog langsomt til. De tidligste Sorter begyndte at blomstre sidst i Juli, og i 1934 blev disse modne sidst i September, men i 1935 ikke før ind i Oktober, og Afgrøden maatte i begge Aar tørres kunstigt.

Ved Tystofte og Lyngby gav de bedste Sorter 5—8 hkg Frø pr. ha i 1934 og noget mindre i 1935, medens der af Vaarsæd normalt opnaas 35—40 hkg Kærne. Paa de øvrige Forsøgssteder blev Udbyttet af Soyabønner ikke bestemt, men i 1934 anslaaes det ved Abed til ca. $\frac{1}{4}$ af en normal Kornafgrøde, og ved Spangsbjerg høstedes ogsaa lidt modent Frø. I 1935 blev Soyabønnerne ødelagt af Frost i Maj ved Abed og af Blæst ved Spangsbjerg. Ved Studsgaard blev der ikke avlet brugeligt Frø.

Ved de udførte Undersøgelser i de tre sidste varme og solrige Somre har selv de bedste af de prøvede Sorter af Soyabønner saaledes givet langt mindre Udbytte end Vaarsæd, og i kølige Somre maa der regnes med, at Udbyttet bliver endnu mindre, eller at Avlen helt mislykkes.

Da Prisen paa Soyabønner, der er indført til Danmark i de senere Aar, har været 13—15 Øre pr. kg, er der efter de foreliggende Resultater ikke økonomisk Grundlag for Dyrkning af Soyabønner her i Landet.

(J. C. Lunden.)

Abonnement paa korte Meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes paa ethvert Postkontor og hos Postbudet under Navn af: »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 1 Kr. om Aaret, Postpenge iberegnet.